

gemeente Rheden

Datum vaststelling B&W:

31 augustus 2021

Datum besluitvorming Raad:

28 september 2021

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding en samenvatting	3
2 Financiële afwijkingen	5

1 Inleiding en samenvatting

Hierbij bieden wij u de Herfstrapportage 2021 aan. Het doel van deze tussenrapportage is tweeledig:

- Het geven van inzicht in de actuele begrotingspositie van dit lopende begrotingsjaar 2021 op basis van het door uw Raad vastgestelde beleid;
- Het geven van een prognose van het te verwachten financiële resultaat in de jaarrekening 2021.

Met deze stand van zaken per 1 augustus 2021 laten wij zien waarin we afwijken ten opzichte van de lopende begroting, zoals recentelijk (29 juni jl.) vastgesteld bij de Zomerrapportage 2021. In de zomerrapportage is het begrotingssaldo bijgesteld van € 1.585.000 voordelig naar € 797.000 nadelig.

In deze herfstrapportage zijn de effecten verwerkt van de meicirculaire van het gemeentefonds. Bij de zomerrapportage is de raad al geïnformeerd over de financiële effecten van de meicirculaire met een memo (d.d. 17 juni "Aanvulling op Zomerrapportage 2021 n.a.v. de meicirculaire 2021"). In deze memo is vermeld dat het netto-effect van de meicirculaire voor 2021 € 2,1 miljoen positief bedraagt en dat daarmee het verwachte begrotingssaldo 2021 kan worden bijgesteld van € 797.000 nadelig naar afgerond € 1,3 miljoen voordelig.

In deze herfstrapportage zijn naast de meicirculaire ook enkele overige mutaties verwerkt. De mutaties leest u in het hoofdstuk Financiële afwijkingen op pagina 5.

Ten tijde van het opstellen van deze herfstrapportage was de septembercirculaire nog niet gepubliceerd. De effecten daarvan zijn daarom in voorliggende rapportage niet verwerkt. In het besluitvormingsproces van de programmabegroting 2022 zullen we de raad apart over de financiële gevolgen van de septembercirculaire informeren.

Verwachte ontwikkeling resultaat 2021

Het verwachte jaarresultaat 2021 is ten opzichte van de Zomerrapportage 2021 per saldo verbeterd met € 533 duizend. Hierdoor verandert het begrotingssaldo van € 797 duizend nadelig naar € 256 duizend nadelig.

Het resultaat is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Opbouw resultaat 2021 (x € 1.000)	Bedrag
Begrotingsresultaat na Zomerrapportage 2021	-797
Effecten Meicirculaire 2021	2.085
Afwijking op baten en lasten 2021 t.o.v. Zomerrapportage, per saldo	-1.544
Begrotingsresultaat na Herfstrapportage 2021	-256

Er is het college alles aan gelegen om het tekort terug te dringen en het college heeft er vertrouwen in dat we het jaar budgetneutraal af kunnen sluiten.

Meicirculaire 2021

De financiële gevolgen van de meicirculaire hebben een gunstig effect op het begrotingsresultaat, zoals in onderstaande tabel is gespecificeerd.

Effecten Meicirculaire 2021 (x € 1.000)	Programma	Taakveld	Bedrag
Voordelen			
- Verwerking memo algemene uitkering 2021	6	0.7	3.382
Subtotaal			3.382
Nadelen			
- Bommenregeling	3	8.2	-27
- Versterking gem. antidiscriminatievoorziening	5	1.2	-17
- Budget corona AU 2021	6	0.8	-1.253
Subtotaal			-1.297
Totaal voordelen			3.382
Totaal nadelen			-1.297
Saldo Effecten Meicirculaire 2021			2.085

De posten Bommenregeling en Budget corona AU 2021 zijn reeds toegelicht in de memo over de netto-effecten van de meicirculaire. In de meicirculaire is opgenomen dat gemeenten m.i.v. 2021 structureel extra middelen ontvangen voor anti-discriminatievoorzieningen. Deze post was niet apart in de memo over de meicirculaire 2021 gelabeld, maar we stellen nu voor het wel te bestemmen. Voor Rheden betreft het € 17 duizend.

2 Financiële afwijkingen

Afwijking ten opzichte van Zomerrapportage 2021

Naast de mutatie als gevolg van de meicirculaire zijn er enkele overige financiële afwijkingen van per saldo -1.544.

Baten en lasten				
Nummer	Omschrijving	Programma	Taakveld	Bedrag (x € 1.000)
Begrotingsresultaat na Zomerrapportage 2021				-797
Effecten Meicirculaire 2021				2.085
<i>Afwijking op baten en lasten 2021 t.o.v. Zomerrapportage:</i>				
Voordelen				
1	BTW compensatie 2015 re-integratiekst.	1	6.4	50
Subtotaal				50
Nadelen				
2	Herstel formatie Biljoenbad	2	5.2	-75
3	Aanpak problematiek jeugdzorg	2	6.72	-677
4	Inrichting digitale werkplek (makelaar)	6	0.4	-40
5	Afboeken stelposten RFS	6	0.4	-19
6	Aframen bezuiniging 0-lijst	6	0.4	-200
7	Taakstellingen op personeelsbudget	6	0.4	-483
8	Taakstelling organisatie/zero based	6	0.8	-100
Subtotaal				-1.594
Totaal voordelen				50
Totaal nadelen				-1.594
Totaal afwijkingen baten en lasten, per saldo				-1.544
Begrotingsresultaat na Herfstrapportage 2021				-256

Bovengenoemde afwijkingen lichten wij onderstaand op hoofdlijnen toe:

1. Teruggave compensabele BTW over het jaar 2015 voor kosten re-integratie. Voor de jaren 2016 t/m 2020 zal de BTW op re-integratiekosten ook nog worden teruggevraagd.
2. Herstel formatie personeel Biljoenbad – Deze formatiewijziging was in 2018 niet correct verwerkt in de salarisbudgetten en is nu hersteld. Deze aanpassing geldt met terugwerkende kracht tot 1-1-2021 en is via de kadernota 2022 in de begroting 2022 structureel verwerkt.

3. In de Zomerrapportage is er een nadeel op het budget voor Jeugd gemeld ten hoogte van 600 duizend (pagina 13 en 15). In de MARAP jeugd van juni 2021 is te zien dat het aandeel zorg die (nog) niet is ondergebracht in de Lumpsum-contracten hoger is dan verwacht waardoor budgetten verder uitzetten. We onderzoeken dit in relatie tot de totale budgetbenutting van alle contracten voor jeugd, inclusief sociale basis. Hierbij is nog beperkt rekening gehouden met het inlopen van de wachttijden specialistische jeugdzorg. Het aanvullende nadeel bedraagt 677 duizend en is opgenomen in bovenstaande tabel. In de meicirculaire zijn aanvullende middelen voor de "Aanpak problematiek jeugdzorg" toegekend. Voor de gemeente Rheden gaat het om een bedrag van € 1.246 k. We constateren dat het Rijk met deze eerste stap goed heeft gekeken naar wat er nodig is en stellen voor om deze aanvullende middelen volledig beschikbaar te stellen voor de aanpak problematiek jeugdzorg.
4. Inrichting digitale werkplek (makelaar) – In de kadernota 2022 hebben we aangegeven dat er extra middelen nodig zijn voor de inrichting van een moderne digitale werkplek en dat de kosten voor backofficeapplicaties hoofdzakelijk vallen in 2022. De migratie van onze gegevensuitwisseling (makelaar) willen we naar voren halen. Zo kunnen we kosten besparen op het gebied van licenties en beheer, in de wetenschap dat migratie onvermijdelijk en noodzakelijk is.
5. Afboeken stelposten RFS – Enkele bezuinigingen RFS personeel waren al gerealiseerd en verwerkt.
6. Aframen bezuiniging 0-lijst – In RFS is een lijst opgenomen met nog te onderzoeken maatregelen, de zogenaamde 0-lijst. In de actualiteitenrapportage 2021 is reeds aangegeven dat het besparingspotentieel lager ligt dan bij het opstellen was verwacht. In het kader van realistisch begroten stellen we deze post bij naar 0.
7. De totale taakstelling op het personeelsbudget van de afgelopen jaren heeft een omvang van bijna € 1,8 miljoen per 2023. Hiervan is een aanzienlijk deel van afgerond € 1,1 miljoen gerealiseerd. Middels de zomerrapportage hebben we u gewezen op het risico dat we er mogelijk niet volledig in slagen om de taakstelling op salariskosten te realiseren. Van deze taakstelling staat voor 2021 nog een bedrag van € 483 duizend open (oplopend naar afgerond 715 duizend in 2023). We zien geen mogelijkheid om het restant te halen voor 2021, zonder het verminderen van bestuurlijke wensen. In het kader van realistisch begroten stellen we deze post bij naar 0.
8. Taakstelling organisatie / zero-based. Voor 2021 is een taakstelling opgenomen van €100.000. Deze wordt in 2021 niet gerealiseerd. Binnen de volgende paragraaf leest u meer over de (financiële) ontwikkelingen ten aanzien van de organisatieinrichting.

Naast bovenstaande afwijkingen verwerken we in deze rapportage ook enkele technische / saldo-neutrale wijzigingen.

Financiële ontwikkelingen

Binnen het Sociaal Domein zijn er diverse ontwikkelingen te melden:

- De evaluatie van het transformatieplan heeft de afgelopen periode plaatsgevonden. De financiële effecten hiervan zijn in deze rapportage verwerkt.
- Wmo - Beschermd Wonen: In juli is het "Bestuurlijk akkoord Centraal Gelderland doorcentralisatie BW" goedgekeurd door het RPO. In het akkoord is onder andere vastgelegd dat over 2021 aan de gemeente Rheden € 940 duizend beschikbaar wordt gesteld (vanuit de gemeente Arnhem) voor de ambulantiseringsopgave en de sociaal domein kosten van de regiogemeenten voor de BW doelgroep. Een nadere invulling van de besteding van deze middelen moet nog worden opgesteld. Niet bestede middelen worden binnen onze gemeente m.b.v. een bestemmingsreserve meegenomen naar volgende boekjaren.
- Re-integratie: Volgens de concept-beschikking Europees Sociaal Fonds (ESF) ontvangt de gemeente Rheden € 618 duizend subsidie. Deze subsidie wordt extra ingezet als dekking van de re-integratiekosten. Dit is in lijn met de Actualiteitenrapportage 2020 en hetgeen daar is vermeld bij het doorvoeren van besparingen op re-integratie.
- Doelgroepenvervoer - Leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, Dagbesteding en Instellingenvervoer: In de Financiële MARAP Q2 van de BVO DRAN is aangegeven dat de lasten van het doelgroepenvervoer voor de gemeente Rheden € 207 duizend onder budget liggen. Het is te vroeg om dit voordeel al mee te nemen omdat RIVM-richtlijnen in het najaar tot kostenstijgingen kunnen leiden (bijv. door minder reizigers per taxi / bus toe te staan waardoor meer ritten noodzakelijk worden). In september zal door de BVO DRAN een jaareinde prognose worden opgesteld en afhankelijk daarvan een tussentijdse verrekening met de gemeenten worden gedaan, conform de aanpak van vorig jaar.

Het Nationaal Plan Onderwijs is er voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. De uitkering heeft betrekking op de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. Een eerste indicatie geeft aan dat er voor de gemeente Rheden € 714 duizend beschikbaar komt. Definitieve vaststelling en invulling met bestedingsdoelen moet nog plaatsvinden. Het gaat om een uitkering naast de OAB middelen (gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid).

Binnen het Sportbedrijf hebben we te maken met ontvangen compensatie van het Rijk voor inkomstenderving (gymzalen en zwembaden) en voor de vervallen BTW-af trek. Aan compensatie is per saldo tot nu toe € 65 duizend ontvangen. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat deze middelen (naast de nog aan te vragen bijdragen over 2021) volledig nodig zijn om binnen het budget voor het Sportbedrijf te blijven.

We zijn genooddaakt om de organisatie tegen het licht te houden. In de kadernota is reeds aangegeven dat naar voren is gekomen dat er sprake is van kwantitatieve en kwalitatieve knelpunten in het personeelsbudget en de personele bezetting. De financiële consequenties hiervan hebben een aantal facetten, die betrekking hebben op het jaar 2021 maar ook een meerjarig karakter hebben. Waar er sprake is van een meerjarig karakter leest u de meerjarige effecten

terug in de programmabegroting 2022-2025. De financiële consequenties laten zich in drie categorieën onderscheiden: eenmalige incidentele versterking via inhuur, meerjarig incidentele frictiekosten en structurele personeelslasten.

Het inzicht in het verloop van de personeelskosten is het afgelopen jaar sterk verbeterd. Het monitoren van de arbeidskosten inclusief externe inhuur is dit jaar geautomatiseerd, waardoor nu een sneller en accurater inzicht is in het verloop van de kosten en er kan op gerapporteerd worden. De prognose voor 2021 is een nadeel van nabij 1 miljoen op de personeelslasten (circa 4% van de personeelsbegroting), dit is inclusief de extra inzet voor Corona en de Omgevingswet.

Ontwikkelingen ten aanzien van de Omgevingswet hebben financieel gezien betrekking op 2022; daar komen we in de begroting 2022 op terug. Met betrekking tot de tweede categorie, de frictiekosten, is in de zomerrapportage aangegeven dat we voor 2021 in de begroting rekening houden met frictiekosten van 100 duizend incidenteel. De inschatting nu is 400 duizend. De prognose voor het nadeel op structurele personeelslasten voor 2021 wordt voorzichtigheidshalve geschat op maximaal 300 duizend. Dit is inclusief de versterking van de financiële functies per februari 2021, maar ook inclusief functies die nog niet zijn ingevuld. Omdat het hier nadrukkelijk om prognoses gaat, stellen we op dit moment niet voor om de begroting hier op aan te passen. Bij de eindejaarsprognose die in december met u wordt besproken, geven we u een actueel inzicht in de afwijkingen op het personeelsbudget.

Ten aanzien van de Coronamiddelen is er per saldo sprake van een neutraal financieel effect voor de Herfstrapportage. Financieel-technisch zijn hier geen verdere ontwikkelingen te melden.

Er is nog geen besluit genomen over de herverdeling van het gemeentefonds. Op basis van de meest recente uitwerkingen van de herverdeling van het gemeentefonds, waarbij o.a. de standen van de gebruikte verdeelmaatstaven zijn geactualiseerd naar 2019, komt het voorlopig herverdeeeffect voor Rheden uit op €50 nadelig in 2026. Hierbij gaan we uit van een opbouw van €15 euro per jaar in 2023 t/m 2025 en €5 in 2026. Naar verwachting komt de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) medio september met zijn advies. Bij het verschijnen van de septembercirculaire zal de herverdeling nog niet definitief zijn; wel zal in de septembercirculaire meer duidelijk zijn over het extra geld voor de jeugd voor 2022. Meer hierover leest u te zijner tijd terug in de begroting 2022-2025. Het huidige uitgangspunt is de meicirculaire 2021, waarbij conform de Kadernota 2022 is geanticipeerd op een negatief herverdeeeffect van €15 per inwoner in 2023 en in de jaren 2024 en 2025 €25 per inwoner.

Het college is er alles aan gelegen om het tekort terug te dringen en heeft er vertrouwen in dat we het jaar budgetneutraal af kunnen sluiten.

31 augustus 2021,
College van B&W